

[Pradžia](#) > ... > [Kreipimasis į Teismą](#) > [Kur Ir Kaip](#) > [Kurios Šalies Įstatymai Taikomi?](#) > [Czechia](#)

Kurios šalies įstatymai taikomi?

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Čekija

1 Teisės šaltiniai

1.1 Nacionalinė teisė

Svarbiausia nacionalinė priemonė, susijusi su kolizinėmis normomis, yra Įstatymas Nr. 91/2012 dėl tarptautinės privatinės teisės.

1.2 Daugiašalės tarptautinės konvencijos

1.2.1 Reikšmingos daugiašalės tarptautinės konvencijos dėl taikytinos teisės:

1.2.1.1 Tiesiogiai taikomos

1929 m. Varšuvos konvencija dėl tam tikrų taisyklių, susijusių su tarptautiniais vežimais oru, unifikavimo

1956 m. Tarptautinio krovinių vežimo keliais sutarties konvencija (CMR)

1961 m. Gvadalacharos konvencija dėl tam tikrų taisyklių, susijusių su tarptautiniais vežimais oru, atliekamais asmens, nesančio susitariančiu vežėju, unifikavimo

1963 m. Vienos konvencija dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą

1971 m. Hagos konvencija dėl eismo įvykiams taikytinos teisės

1973 m. Konvencija dėl tarptautinio keleivių ir bagažo vežimo keliais sutarties (CVR)

1974 m. Konvencija dėl tarptautinio prekių pirkimo-pardavimo sutarčių senaties termino

1978 m. Jungtinių Tautų konvencija dėl prekių vežimo jūra

1980 m. Jungtinių Tautų konvencija dėl tarptautinio prekių pirkimo-pardavimo sutarčių, Viena

1980 m. Tarptautinio vežimo geležinkeliais sutartis (COTIF)

1999 m. Konvencija dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo, Monrealis

1.2.2 Teisės kolizija

1996 m. Konvencija dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje, Haga

2000 m. Hagos konvencija dėl tarptautinės suaugusiųjų apsaugos

2007 m. Hagos protokolas dėl išlaikymo prievolėms taikytinos teisės (šalis yra visa ES).

1.3 Pagrindinės dvišalės konvencijos

1.3.1 Reikšmingos dvišalės tarptautinės konvencijos dėl taikytinos teisės

1959 m. Čekoslovakijos Respublikos ir Albanijos Liaudies Respublikos susitarimas dėl teisinės pagalbos civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose

1964 m. Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos ir Jugoslavijos Federacinės Socialistinės Respublikos susitarimas dėl teisinių santykių sureguliuojimo civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose (taikoma visoms buvusiosios Jugoslavijos valstybėms)

1976 m. Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos ir Bulgarijos Liaudies Respublikos susitarimas dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių reguliavimo civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose

1976 m. Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos ir Mongolijos Liaudies Respublikos susitarimas dėl teisinės pagalbos teikimo ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose

1980 m. Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos ir Kubos Respublikos susitarimas dėl tarpusavio teisinės pagalbos civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose

1982 m. Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos ir Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungos susitarimas dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose (taikomas Rusijos Federacijai ir daugeliui kitų buvusiosios SSRS valstybių)

1982 m. Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos ir Vietnamo Socialistinės Respublikos susitarimas dėl teisinės pagalbos civilinėse ir baudžiamosiose bylose

1987 m. Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos ir Lenkijos Liaudies Respublikos susitarimas dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių reguliavimo civilinėse, šeimos, darbo ir baudžiamosiose bylose

1989 m. Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos ir Vengrijos Liaudies Respublikos susitarimas dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių sureguliuojimo civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose

1994 m. Čekijos Respublikos ir Rumunijos susitarimas dėl teisinės pagalbos civilinėse bylose

2001 m. Čekijos Respublikos ir Ukrainos susitarimas dėl teisinės pagalbos civilinėse bylose

2002 m. Čekijos Respublikos ir Uzbekistano Respublikos susitarimas dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse ir baudžiamosiose bylose

2 Kolizinių normų taikymas

2.1 Teisėjo pareiga savo iniciatyva taikyti kolizines normas

Šis klausimas reglamentuotas Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 23 straipsniu.

Teismas užsienio teisę taiko savo iniciatyva. Teisė taikoma taip pat, kaip ir šalyje, kurioje ji galioja. Taikomos teisės nuostatos – tai tokios nuostatos, kurios būtų taikomos sprendimui byloje toje šalyje, kurioje ši teisė galioja, neatsižvelgiant į hierarchiją teisės sistemoje ar viešosios teisės statusą, jei tik ši teisė neprieštarauja Čekijos teisės, kuri turi būti taikoma, nuostatomis.

Teismas savo iniciatyva nustato taikytinos užsienio teisės dalį. Teismas ar valstybės valdžios institucija, kuri priima sprendimą byloje, kurioms taikoma atitinkama teisė, imasi visų priemonių, kad nustatytų atitinkamą teisę.

2.2 Atgaliniai nukreipimai ir nukreipimai į trečiosios valstybės teisę (renvoi)

Šiam klausimui apskritai taikomos įstatymo dėl tarptautinės privatinės teisės 21 straipsnio nuostatos.

Nukreipimas į kitos valstybės teisę (*renvoi*) leidžiamas, išskyrus santykius, grindžiamus sutarčių ir darbo teise. Jei

taikytiną teisę pasirinko šalis, į nuostatas, kuriomis nustatomos kolizinės normos, galima atsižvelgti tik jei tai įmanoma padaryti pagal šalių susitarimą.

2.3 Siejamojo veiksnio pasikeitimas

Paprastai konkretus kriterijus vertinamas tik jei vertinama teisiškai reikšminga teisinė aplinkybė. Žinoma, taikant atitinkamas konkrečias kolizines normas galima sureguliuoti kai kuriuos aspektus, pvz., žr. taisykles dėl daiktinių teisių 3.8 punkte.

2.4 Įprasto kolizinių normų taikymo išimtys

Šiam klausimui apskritai taikomos Įstatymo dėl tarptautinės privatinės teisės 24 straipsnio nuostatos (vadinama „išvengimo sąlyga“).

Teisės, kuri turėtų būti taikoma, pagal Įstatymą dėl tarptautinės privatinės teisės nebūtina taikyti, jei yra visiškai išimtinės aplinkybės, kai, tinkamai ir pagrįstai atsižvelgus į visas bylos aplinkybes ir visų pirma į pagrįstus šalių lūkesčius dėl kitos teisės taikymo, tai būtų neproporcinga ir prieštarautų protingam ir sąžiningam šalių tarpusavio santykių sureguliuojimui. Šiomis sąlygomis ir jei tai neturi įtakos kitų asmenų teisėms, taikytina tokiam sureguliuojimui tinkamiausia teisė.

2.5 Užsienio teisės nustatymas

Šis klausimas reglamentuotas Įstatymo dėl tarptautinės privatinės teisės 23 straipsniu.

Teismas savo iniciatyva nustato taikytinos užsienio teisės dalį. Teismas ar valstybės valdžios institucija, kuri priima sprendimą atitinkamos teisės reglamentuojamais atvejais, imasi visų būtinų veiksmų atitinkamai teisei nustatyti.

Jei teismas ar valstybės valdžios institucija, priėmusi sprendimą atitinkamos teisės reglamentuojamais atvejais, nėra susipažinusi su užsienio teisės turiniu, ji gali prašyti Teisingumo ministerijos pateikti nuomonę šiai teisei nustatyti.

Jei taikytinos teisės neįmanoma nustatyti per pagrįstą laikotarpį arba jei jos apskritai neįmanoma nustatyti, taikoma Čekijos teisė.

3 Kolizinės normos

3.1 Sutartinės prievolės ir teisiniai veiksmai

Sutartinėms prievolėms taikomi Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 87 ir 89 straipsniai. Jie taikomi tik toms sutartinėms prievolėms ar jų aspektams, kurie nepatenka į ES teisės aktų ar tarptautinių susitarimų taikymo sritį, nebent pagal šiuos teisės aktus ar susitarimus leidžiama jiems taikyti tą įstatymą. Taigi ši nuostata yra papildoma.

Sutartims taikoma valstybės, su kuria sutartis yra glaudžiausiai susijusi, teisė, nebent šalis pasirinko taikytiną teisę. Teisė turi būti pasirinkta aiškiai arba apie ją turi būti galima aiškiai spręsti iš sutarties nuostatų arba bylos aplinkybių.

Draudimo sutartims taikoma draudimo liudijimo turėtojo įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisė. Šalys gali pasirinkti draudimo sutarčiai taikytiną teisę.

Jei draudimo sutartims taikomas Reglamentas „Roma I“, įstatyme numatyta valstybėms narėms pagal šio reglamento 7 straipsnio 3 dalį suteikta galimybė pasirinkti bet kurią taikytiną teisę, kiek tai yra leidžiama pagal reglamentą.

Teisiniams santykiams, atsiradusiems iš vienašalių teisinių sandorių, pagal įstatymo 90 straipsnį taikoma vienašalį sandorį sudarančios šalies įprastinės gyvenamosios vietos arba buveinės valstybės sandorio sudarymo metu teisė, nebent buvo pasirinkta taikyti kitą teisę.

3.2 Nesutartinės prievolės

Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 101 straipsnyje, daugiausia susijusiame su Reglamento „Roma II“ taikymo sritimi, nustatyta įstatymų kolizijos priemonė, taikoma tik nesutartinėms prievolėms, kylančioms dėl privačių ir asmeninių teisių pažeidimo, įskaitant garbės ir orumo įžeidimą. Šioms prievolėms taikoma pažeidimo padarymo vietos valstybės teisė. Tačiau nukentėjusioji šalis gali nuspręsti taikyti: a) nukentėjusiojo asmens įprastinės gyvenamosios vietos arba buveinės valstybės teisę, b) pažeidimą padariusio asmens įprastinės gyvenamosios vietos arba buveinės valstybės teisę arba c) pažeidimo padarinių atsiradimo vietos valstybės teisę, su sąlyga, kad pažeidėjas to negalėjo numatyti.

Nesutartinė atsakomybė taip pat yra teisiškai vienoda keliuose pirmiau nurodytuose tarptautiniuose transporto susitarimuose (žr. 1.2.1 dalį).

3.3 Asmens statusas ir su civiliniu statusu (vardu ir pavarde, gyvenamąja vieta ir teisnumu bei veiksniumu) susiję jo aspektai

Šis klausimas reglamentuotas įstatymo dėl tarptautinės privatinės teisės 29 straipsniu.

Jei įstatyme nenurodyta kitaip, teisiniam subjektiškumui ir veiksniumi taikoma asmens įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisė. Jei įstatyme nenurodyta kitaip, pakanka, kad teisinį veiksma atliekantis fizinis asmuo turėtų veiksnumą pagal teisę, taikytiną toje vietoje, kurioje fizinis asmuo atlieka veiksma.

Priemonei dėl fizinių asmenų pavardžių taikoma asmens pilietybės valstybės teisė. Tačiau šie asmenys gali nuspręsti taikyti savo įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisę. Kai asmuo turi kelias pilietybes, laikomasi Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 28 straipsnyje nustatytos procedūros.

Fizinių asmenų asmeninis statusas taip pat reglamentuojamas keliuose dvišaliuose susitarimuose dėl teisinės pagalbos, kurie privalomi Čekijai. Kolizinės normos tuose susitarimuose paprastai grindžiamos pilietybės kriterijumi ir yra viršesnės už Tarptautinės privatinės teisės įstatyme nustatytas taisykles.

3.4 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas, įskaitant įvaikinimą

3.4.1 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas

Tėvų ir vaikų santykių nustatymui ir ginčijimui taikomas Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 54 straipsnis. Taikoma valstybės, kurios pilietybę vaikas įgijo gimdamas, teisė; jei vaikas gimdamas įgyja daugiau negu vieną pilietybę, taikoma Čekijos teisė. Valstybės, kurioje vaiko gimimo metu buvo motinos įprastinė gyvenamoji vieta, teisė taikoma, jei tai atitinka vaiko interesus. Jei vaiko įprastinė gyvenamoji vieta yra Čekijoje ir jeigu tai atitinka vaiko interesus, vaikų ir tėvų santykių nustatymui ir ginčijimui taikoma Čekijos teisė. Vaikų ir tėvų santykiai gali būti nustatomi pagal valstybės, kurioje deklaruojami tėvų ir vaikų santykiai, teisę. Jei tėvų ir vaikų santykiai ginčijami kitoje valstybėje teismine arba neteismine tvarka pagal tos valstybės teisę ir tėvų ir vaikų santykiai nustatomi kito asmens atžvilgiu, to pakaks tėvų ir vaikų santykiams nustatyti to asmens atžvilgiu.

Teisė, taikytina tėvų ir vaikų tarpusavio santykiams išlaikymo srityje, nustatoma pagal Reglamento dėl prievolių 15 straipsnį, susijusį su Hagos protokolu dėl išlaikymo prievolių taikytinos teisės (2007 m.). Kitais atvejais, susijusiais su tėvų teisėmis ir pareigomis ir asmens ar turto apsaugos priemonėmis, taikytina teisė nustatoma pagal Hagos konvenciją dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje (1996 m.).

3.4.2 Įvaikinimas

Šiam klausimui taikomi Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 61 ir 62 straipsniai.

Norint įsivaikinti, būtina įvykdyti įvaikio pilietybės valstybės ir įtėvių pilietybės valstybės teisėje nustatytas sąlygas. Jei įtėvių pilietybė skiriasi, turi būti įvykdytos abiejų tėvų pilietybės valstybės teisinėje sistemoje nustatytos sąlygos, taip pat įvaikio pilietybės valstybės teisėje nustatytos sąlygos. Jei pagal šias taisykles reikėtų taikyti kitos valstybės teisę, pagal kurią įvaikinimas neleidžiamas arba jis leidžiamas tik labai ribotomis aplinkybėmis, taikoma Čekijos teisė, su sąlyga, kad įtėviai ar bent vienas iš įtėvių arba įvaikis įprastai gyvena Čekijoje.

Įvaikinimo padariniams taikoma valstybės, kurios piliečiai įvaikinimo metu yra visos šalys, teisė, jeigu šalys yra skirtingų valstybių piliečiai – valstybės, kurioje įvaikinimo metu įprastai gyvena visos šalys, teisė, o jeigu šalys įprastai gyvena skirtingose valstybėse – įvaikio pilietybės valstybės teisė.

Įtėvių ir įvaikių santykiams arba įtėvių tarpusavio santykiams, susijusiems su tėvų teisėmis ir pareigomis, vaikų priežiūra ir išlaikymu, taikoma pagal 3.4.1 punkte išvardytus tarptautinius susitarimus nustatyta tėvų ir vaikų tarpusavio santykiams taikytina teisė.

3.5 Santuoka, nesusituokusios poros (sugyventiniai), partnerystė, santuokos nutraukimas, gyvenimo skyrium patvirtinimas, išlaikymo prievolės

3.5.1 Santuoka

Šiam klausimui taikomi Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 48 ir 49 straipsniai.

Asmens galimybėms sudaryti santuoką, taip pat santuokos galiojimo sąlygoms taikoma šio asmens pilietybės valstybės teisė.

Santuokos formai taikoma santuokos sudarymo vietoje galiojanti teisė.

Čekijos ambasadoje kitoje šalyje sudarytai santuokai taikoma Čekijos teisė. Čekijos pilietis negali sudaryti santuokos Čekijos užsienio valstybės diplomatinėje atstovybėje.

Asmeniniams sutuoktinių tarpusavio santykiams taikoma jų abiejų pilietybės valstybės teisė. Jei jie yra skirtingų valstybių piliečiai, jų santykiams taikoma abiejų sutuoktinių įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisė, o jeigu jie įprastai gyvena skirtingose valstybėse – Čekijos teisė.

3.5.2 Nesusituokusios poros (sugyventiniai) ir partnerystė

Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 67 straipsnyje yra nustatyta teisė, taikytina partnerystei ir panašioms santykiams bei jų padariniams, galimybei užmegzti šiuos santykius, jų sudarymo ar nutraukimo, panaikinimo ir pripažinimo negaliojančiais procedūroms, taip pat asmeninių ir turtinių partnerių tarpusavio santykių sureguliuavimo procedūroms.

Visiems šiems klausimams taikoma valstybės, kurioje sudaroma arba sudaryta partnerystė arba panašūs santykiai, teisė.

Čekijos teisėje nenumatytos jokios kolizinės normos, susijusios su kohabitacija.

3.5.3 Santuokos nutraukimas ir gyvenimo skyrium patvirtinimas

Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 50 straipsnyje yra reglamentuojama teisė, taikytina santuokos nutraukimui ar panaikinimui arba santuokos pripažinimui negaliojančia. Čekija nedalyvauja įgyvendinant tvirtesnę bendradarbiavimą santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium bylose taikytinos teisės nustatymo srityje, todėl Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1259/2010 jai nėra privalomas.

Santuokos nutraukimui taikoma tos valstybės, kurios teisė buvo taikoma sutuoktinių asmeniniams tarpusavio santykiams pradėdant procedūrą, teisė. (Sutuoktinių asmeniniams santykiams taikoma abiejų asmenų pilietybės valstybės teisė. Jei jų pilietybė skiriasi, šiems santykiams taikoma abiejų sutuoktinių įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisė, o jei jie įprastai gyvena skirtingose valstybėse – Čekijos teisė.) Jei pagal šias kolizines normas reikėtų taikyti užsienio šalies teisę, pagal kurią santuokos nutraukimas neleidžiamas arba leidžiamas tik visiškai išimtinėmis aplinkybėmis, taikoma Čekijos teisė, su sąlyga, kad bent vienas iš sutuoktinių yra Čekijos pilietis arba bent vienas iš sutuoktinių įprastai gyvena Čekijoje.

Panaikinant santuoką arba pripažįstant santuokos negaliojimą galimybė sudaryti santuoką ir jos sudarymo forma vertinama pagal santuokos sudarymo metu jiems taikytiną teisę.

Čekijos teisėje nėra kolizinės normos, kuri būtų taikoma gyvenimui skyrium.

3.5.4 Išlaikymo prievolės

Sutuoktinių ir buvusių sutuoktinių išlaikymo prievolės reglamentuojamos Reglamento dėl prievolių 15 straipsniu, susijusiu su Hagos protokolu dėl išlaikymo prievolėms taikytinos teisės (2007 m.).

3.6 Sutuoktinių turto teisinis režimas

Nuo 2019 m. sausio 29 d. į Tarptautinės privatinės teisės įstatymą įtrauktos kolizinės normos, susijusios su sutuoktinių turto teisiniu režimu, pakeistos 2016 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentu (ES) 2016/1103, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje. Reglamentas taikomas po 2019 m. sausio 29 d. pradėtiems teismo procesams ir sudarytiems susitarimams.

Šis klausimas reglamentuotas Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 49 straipsniu.

Sutuoktinių turto režimui taikoma abiejų sutuoktinių įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisė; jei abu sutuoktiniai neturi bendros įprastinės gyvenamosios vietos – abiejų sutuoktinių pilietybės valstybės teisė, o jei sutuoktiniai yra skirtingų valstybių piliečiai – Čekijos teisė.

Santuokos metu įgytų turtinių teisių sutartiniam reglamentavimui taikoma sutuoktinių turto režimui susitarimo sudarymo metu taikytina teisė. Priešingu atveju sutuoktiniai taip pat gali susitarti sutuoktinių turtines teises nustatyti sutartimi, kad jų turto režimui bus taikoma vieno iš sutuoktinių pilietybės valstybės arba įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisė arba nagrinėjamo nekilnojamojo turto buvimo vietos valstybės teisė, arba Čekijos teisė. Jei susitarimas sudaromas kitoje šalyje, turi būti įformintas susitarimo notarinis įrašas arba sudarytas panašus dokumentas.

3.7 Testamentai ir paveldėjimas

Teisė, taikytina asmenų, mirusių 2015 m. rugpjūčio 17 d. ar vėliau, palikimui nustatyta Reglamente (ES) Nr. 650/2012.

Šiam klausimui taikomi Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 76 ir 77 straipsniai. Ši priemonė taikoma asmenų, mirusių 2015 m. rugpjūčio 16 d. ar anksčiau, palikimui (nebent taikytina teisė kitaip reglamentuota dvišaliu tarptautiniu susitarimu).

Pagal Tarptautinės privatinės teisės įstatymą paveldėjimo teisei tvarkai taikoma valstybės, kurioje mirties metu įprastai gyveno testatorius, teisė. Jei testatorius buvo Čekijos pilietis ir bent vienas iš įpėdinių įprastai gyvena Čekijoje, taikoma Čekijos teisė.

Galimybei sudaryti ar panaikinti testamentą, taip pat testamento trūkumų padariniams ir jų apraiškoms taikoma valstybės, kurios pilietis testatorius buvo arba kurioje jis įprastai gyveno sudarydamas testamentą, teisė. Taikytina teisė panašiai nustatoma kalbant apie galimybę išreiškiant paskutinę valią sudaryti testamentines išskirtines ar jas panaikinti ir nustatant, kokios dar testamentinės išskirtinės yra galimos išreiškiant paskutinę valią.

Testamentas galioja, jei jo forma atitinka teisę valstybės, a) kurios pilietis testatorius buvo sudarydamas testamentą arba mirties metu, b) kurios teritorijoje buvo sudarytas testamentas, c) kurioje testatorius įprastai gyveno sudarydamas testamentą arba mirties metu, d) kuri taikoma teisiniam paveldėjimo režimui arba kuri turėjo būti taikoma šiam režimui testamento sudarymo metu arba e) kurioje yra atitinkamas nekilnojamas turtas. Šios taisyklės taip pat taikomos testamento panaikinimo formai. Šios taisyklės taip pat taikomos *mutatis mutandis* susitarimų dėl paveldėjimo ir kitų testamentinių išskirtinių formai, jei testatorius yra susitarimo dėl paveldėjimo šalis. Tai taip pat taikoma susitarimo dėl paveldėjimo ar kitų testamentinių išskirtinių panaikinimo formai.

Testatorius gali testamente vietoj priešingu atveju taikytinos teisės nurodyti, kad teisiniam paveldėjimo režimui bus taikoma valstybės, kurioje testatorius įprastai gyvena testamento sudarymo metu, teisė, įskaitant testamentinę išskirtinę dėl nekilnojamojo turto, arba jis gali nurodyti, kad paveldėjimo teisiniam režimui, įskaitant testamentinę išskirtinę dėl nekilnojamojo turto, bus taikoma valstybės, kurios pilietis jis buvo sudarydamas testamentą, teisė. Paveldėjimo susitarimo šalys gali pasirinkti paveldėjimui taikomą teisinį režimą

iš šių teisinių sistemų, jei testatorius yra viena iš paveldėjimo susitarimo šalių. Tai taip pat *mutatis mutandis* taikoma kitoms testamentinėms išskirtinėms, kuriose išreiškiama paskutinė valia.

Pagal Paveldėjimo reglamentą, jei pagal paveldėjimui taikytiną teisę, nustatytą pagal reglamentą, nėra nurodytu turto įpėdinių arba testamentinės išskirtinės gavėjų ir nėra fizinių asmenų, kurie yra įpėdiniai, taip nustatytos teisės taikymas nesudaro kliūčių valstybės narės arba tos valstybės narės tuo tikslu paskirto subjekto teisei pagal savo teisę perimti jos teritorijoje esantį palikimo turtą, jei kreditoriai turi teisę į negrąžintų skolų sumokėjimą iš likusio turto. Čekijos teisėje šis klausimas reglamentuotas Civilinio kodekso 1634 straipsnyje. Pagal šį straipsnį, jei įpėdinio neatsiranda net pagal taisykles, taikomas, jei turtas paliekamas be testamento, palikimas pereina valstybei ir valstybė laikoma teisėtu įpėdiniu. Valstybė turi tokį patį statusą kitų asmenų atžvilgiu kaip įpėdinis, priimantis palikimą pagal apyrašą. Pagal Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 78 straipsnį Čekijoje esantys testatoriaus daiktai ir teisės, jei nėra įpėdinio, pereina Čekijai; sprendimus šiais klausimais kompetentingi priimti Čekijos teismai. Valstybė, kitas teritorinis vienetas arba esama institucija šiais tikslais nelaikomi įpėdiniu, nebent jie nustatomi kaip įpėdinis testamente.

3.8 Nekilnojamasis turtas

Šis klausimas reglamentuotas Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 69–79 straipsniuose.

Pagal bendrą taisyklę materialinėms teisėms į nekilnojamąjį turtą arba materialųjį kilnojamąjį turtą taikoma turto buvimo vietos teisė. Be to, pagal šią teisę nustatoma, ar turtas yra kilnojamasis, ar nekilnojamasis. Vis dėlto tam tikram turtui ir kai kuriems daiktinių teisių aspektams įstatyme nustatytos specialiosios kolizinės normos, išdėstytos toliau.

Daiktinių teisių į laivus ir orlaivius, registruojamus viešajame registre, atsiradimui ir pasibaigimui taikoma registro buvimo vietos teisė.

Daiktinių teisių į materialųjį kilnojamąjį turtą atsiradimui ir pasibaigimui taikoma turto buvimo vietos tuo metu, kai įvyko įvykis, dėl kurio ši teisė atsirado ar išnyko, teisė.

Materialaus kilnojamojo turto, kuris perduodamas pagal sutartį, nuosavybės teisės atsiradimui ir pasibaigimui taikoma sutarčiai, kuria remiantis atsirado ar pasibaigė nuosavybės teisė, taikytina teisė.

Jei teisinė procedūra, kuria remiantis atsiranda ir pasibaigia daiktinės teisės į materialų kilnojamąjį turtą, taikoma po to, kai turtas išsiunčiamas, ir taikoma visą siuntimo laikotarpį, tokiam atsiradimui ir pasibaigimui taikoma vietos, iš kurios turtas buvo išsiųstas, teisė. Tačiau jei atitinkamo turto daiktinės teisės atsiranda ir pasibaigia parengiant pažymą, kurią reikia pateikti siekiant atiduoti ir valdyti turtą, taikoma pažymos buvimo vietos turto valdymo metu teisė.

Nuostatos dėl įrašų į viešuosius registrus ir panašius sąrašus, galiojančios nekilojamojo arba kilnojamojo turto buvimo vietoje, taip pat taikomos, jei registruotos teisės atsiradimas, pasibaigimas, apribojimas ar perdavimas vertinamas pagal kitą teisinę sistemą.

Nebyliam sutikimui taikoma turto buvimo vietos nebylaus sutikimo laikotarpio pradžioje galiojanti teisė. Tačiau valdytojas gali remtis valstybės, kurioje duodamas nebylaus sutikimas, teise, jei nuo turto įvežimo į atitinkamą valstybę yra įvykdytos visos nebylaus sutikimo pagal tos valstybės teisę sąlygos.

3.9 Bankrotas

Šis klausimas reglamentuotas Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 111 straipsniu. Nemokumo reglamento nuostatos dėl kolizinių normų taikomos *mutatis mutandis*, išskyrus atvejus, kuriems taikomas šis reglamentas.

■ Paskutinis naujinimas: 31/03/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.